

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
dr. Miro Cerar, predsednik
Gregorčičeva 25

1000 Ljubljana
info.ukom@gov.si

Ljubljana, 29.3.2017

Zaključki Prve strateške konference za trajnostno gradbeništvo

Udeleženci Prve strateške konference za trajnostno gradbeništvo socialni partnerji v socialnem dialogu dejavnosti gradbeništva, GZS Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala, Sindikat gradbenih delavcev Slovenije pri ZSSS in Sindikat cestnega gospodarstva Slovenije pri KSS PERGAM, GZS Združenje za inženiring, GZS Združenje za svetovalni inženiring, Združenje asfalterjev Slovenije, Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije, Univerza v Ljubljani Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Univerza v Mariboru Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, Skupnost gradbenih šol Slovenije in gradbene šole naslavljamo na vlado RS sledeče zahteve za spremembe systemskega okvira za poslovanje gradbeništva:

1. Stabilizacija trga gradbeništva:

Vlada RS mora s svojim načinom planiranja in izvajanja investicij v gradbeništvo zagotoviti dolgoročno stabilen trg za gradbena podjetja. Zato mora vzpostaviti 5 do 6 letni drsni plan za izvedbo investicij s fiksnimi investicijskimi postavkami in z zagotovljenimi finančnimi viri, da bodo letne spremembe celotnega obsega del v gradbeništvu v dveh letih padle pod 10% oz. v štirih letih pod 5%. Pri tem Vlada zadoži poseben organ, ki bo skrbel za uresničevanje tega plana na državni ravni.

Obrazložitev:

V Sloveniji imamo enega najmanj stabilnih trgov gradbeništva v EU, kjer se država s svojim načinom planiranja in dinamiko naročanja obnaša povsem neodgovorno do podjetij in zaposlenih v dejavnosti, pa tudi do celotnega slovenskega gospodarstva.

V sosednjih državah tako visokih nihanj kot jih imamo v Sloveniji ne poznajo. Posledice so znane propad osmih od prvih desetih največjih gradbenih podjetij po obsegu prometa oz. 21 od 30 največjih podjetij v zadnjih osmih letih, kar pomeni ogromno gospodarsko in socialno škodo.

Uvedba »zlatega pravila« za investicije v gradbene projekte v Sloveniji, kot ga poznajo v urejenih državah je nujna takoj, da preprečimo nadaljnje propadanje naših podjetij in zmanjševanje njihove konkurenčnosti. Stabilni sistem izvajanja investicij v gradbeništvu je tudi pogoj za nemoteno delovanje paritetnega sklada v gradbeništvu.

2. Smernice za JN gradenj

Vlada RS mora uporabo Smernic za javno naročanje gradenj prepoznati kot strateško pomemben dokument in javne naročnike napotiti k njihovi uporabi, pripravljavce smernic pa zavezati k aktivnemu izvajanju ukrepov za njihovo uporabo. Rok 1.9.2017.

Obrazložitev:

Smernice za JN gradenj so bile sprejete z novim letom, pol leta prej pa so bile sprejete Smernice za javno naročanje arhitekturnih in inženirskih storitev. Uporaba enih in drugih ja za javne naročnike neobvezna. Pri uporabi slednjih se kažejo znaki, da jih javni naročniki ne upoštevajo vedno in podobno kaže tudi pri implementaciji Smernic za JN gradenj. Smernice ne smejo ostati mrtva črka na papirju ampak jih je potrebno uveljaviti v sistemu javnega naročanja v korist naročnikov, izvajalcev, zaposlenih in davkoplačevalcev. V ta namen morajo pripravljavci smernic zagotoviti izvedbo vseh možnih ukrepov, da se prepoznajo vzroki za njihovo ne-uporabo, naročnike in izvajalce ustrezno usposobi za njihovo pravilno uporabo. Pripravljavci smernic spremljajo njihovo uporabo in težave pri implementaciji ter jih po potrebi prilagodijo, hkrati pa izvajajo ukrepe za dvig ozaveščenosti širše strokovne javnosti o pomembnosti upoštevanja smernic, saj njihova uporaba na dolgi rok in ob širokem konsenzu vseh vpletenih zagotavlja kvalitetnejše življenjsko okolje za vse.

3. Konvencija 94 Mednarodne organizacije dela

Vlada RS mora skladno s svojo ustavno določbo o socialni državi čim prej podpisati Konvencijo 94 Mednarodne organizacije dela o preprečevanju socialnega dampinga v javnem naročanju in s tem zavezati javne naročnike, da so odgovorni za sprejemanje neobičajno nizkih ponudb, ki ne zagotavljajo poplačil delavcem skladno z Zakonom o delovnih razmerjih in Kolektivnimi pogodbami. Pričakujemo program izvedbe z roki, končni rok uveljavitve konvencije pa je 1.1.2019.

Obrazložitev:

V Sloveniji je gradbeništvo vse od krize naprej prepoznano kot daleč najbolj tvegana panoga za zaposlene, da ostanejo brez izplačil zasluženih plač, ali prispevkov in nadomestil. Značilnost dejavnosti je poslovanje v vedno na novo oblikovanih izvajalskih verigah, kjer se podjetja ne poznajo med seboj.

Zato je potrebna pri dodeljevanju poslov izvajalcem večja previdnost in odgovornost naročnika, ko gre za socialni damping kot pri ostalih panogah, saj se v gradbeništvu redko uporabljajo zavarovanja plačil naročnikov, poleg tega dobav ni moč tako enostavno ustaviti kot pri drugih panogah. Po slabih praksah na tem področju smo že postali znani tudi izven meja. Zato je ukrepanje nujno že na samem začetku verige, kjer je javni naročnik prvi, ki mora poskrbeti za to, da posla ne dobi izvajalec, ki ga ne bo sposoben izpeljati skladno z uveljavljenimi socialnimi standardi.

4. Paritetni sklad v gradbeništvu

Za zmanjšanje previsokih socialnih tveganj in boljših pogojev za delo zaposlenih v gradbeništvu v Sloveniji moramo socialni partnerji v gradbeništvu ustanoviti Paritetni sklad za gradbeništvo. Od Vlade RS zahtevamo, da vzpostavi ustrezni zakonski okvir in delovanje državnih institucij, ki bodo omogočili trajnostno delovanje takšnega sklada, kot ga imajo vse stare članice EU. Pričakujemo program izvedbe z roki. Paritetni sklad bi moral začeti delovati najkasneje 1.1. 2019.

Obrazložitev:

Paritetni skladi so praviloma ustanovljeni in upravljani s strani socialnih partnerjev, nacionalnih predstavnikov delodajalcev in delojemalcev, večinoma kot komplementarno socialno strukturo znotraj državnega socialnega aparata, ki omogoča zaposlenim v gradbeni operativi primerljiva socialna tveganja povezana z njihovo zaposlitvijo, kot veljajo v ostalih panogah.

Paritetni skladi v gradbeništvu imajo že dolgoletno tradicijo v vseh starih članicah EU, od novih pa sta jih doslej ustanovila le Bolgarija in Romunija. Z ustanovitvijo paritetnega sklada v Slovenji bomo uvedli primerljiv model socialne varnosti z razvitimi državami, kar bo našim gradbenim podjetjem omogočilo lažje opravljanje storitev v teh državah.

Paritetni skladi in sredstva zbrana v teh skladih bistveno lažje prispevajo k izravnavanju bodočih tveganj. S tem je zagotovljena višja varnost tako za podjetje kot njegove zaposlene. Obstaja več različnih modelov paritetnih skladov, predvsem ločenih po njihovem namenu. Zlasti so ti skladi pogosti na področju odsotnosti iz dela (dopusti, sezonske počitnice, slabo vreme), odpravnin, poklicnega izobraževanja in usposabljanja, varnosti in zdravja pri delu, poklicnih pokojnin, sistema plačanega bonusa in drugih odsotnosti.

GZS ZGIGM in OZS sta decembra 2016 že pripravili Izhodišča za pripravo paritetnega sklada za dejavnost gradbeništva v Sloveniji in jih posredovali Ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo.

5. Razširjena veljavnost Kolektivne pogodbe gradbenih dejavnosti

Od vlade RS pričakujemo, da s spremembami Zakona o kolektivnih pogodbah z zagotovi uveljavitev Kolektivne pogodbe gradbenih dejavnosti kot obvezne za vsa gradbena podjetja, ki delujejo v Sloveniji.

Obrazložitev:

Kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti predstavlja dogovor in s tem nadgradnjo ZDR za podjetja in za zaposlene v gradbeništvu. Zaposlenim omogoča višje socialne standarde, podjetjem pa prinaša več fleksibilnosti pri prerazporejanju delovnega časa, zaposlovanju, dodatku na delovno dobo, itd. Podpisniki so GZS ZGIGM in ZDS na strani delodajalcev in sindikati SDGD pri ZSSS in SCG pri PERGAM.

Podpisana je bila decembra leta 2015. Zaradi visokih zahtev za njeno razširjeno veljavnost po članstvu tako v delodajalskih organizacijah kot v sindikatih, njena uporaba ni obvezna. To zmanjšuje njen pomen, znižuje socialne standarde zaposlenim, poleg tega pa jo mnogi delodajalci uporabljajo nezakonito, tako da je v korist le njim, ne pa tudi zaposlenim.

Da bi socialne pogoje za zaposlene v panogi dvignili na višji nivo in da na trgu ne bi imela prednosti podjetja, ki jo ne uporabljajo oz. uporabljajo nezakonito v škodo delavcev in s tem delujejo na trgu kot nelegalna konkurenca podjetjem, je potrebno uzakoniti njeno obvezno uporabo.

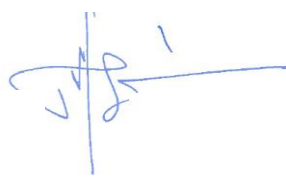
Pričakujemo, da bo vlada določila odgovorne v pristojnih ministrstvih za oblikovanje medresorskih delovnih skupin za pripravo izvedbenih programov za vse navedeno v roku 1 meseca. Izvedbeni programi pa bi morali biti pripravljene do 30.6. 2017.

S spoštovanjem!

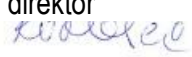
Podpisniki:

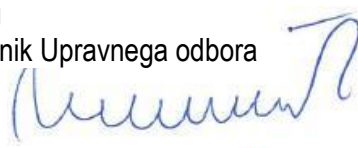
GZS Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala
mag. Jože Renar, direktor

GZS Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala
Branko Žiberna, predsednik Upravnega odbora

GZS Združenje za svetovalni inženiring
mag. Slovenko Henigman, direktor

GZS Združenje za svetovalni inženiring
mag. Uroš Mikoš, predsednik Upravnega odbora

GZS Združenje za inženiring
mag. Vekoslav Korošec, direktor

GZS Združenje za inženiring
dr. Zoran Marinšek, predsednik Upravnega odbora

Gospodarska zbornica Slovenije
mag. Samo Hribar Milič, generalni direktor

Združenje asfalterjev Slovenije
Kristjan Mugerli, podpredsednik

Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije
Oskar Komac, sekretar

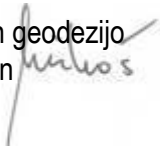
Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije
Dušan Zelenjak, predsednik

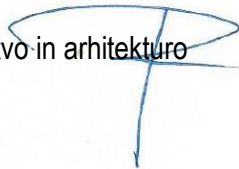
KSS PERGAM
Jakob Počivavšek, predsednik

KSS PERGAM

Aljoša Čeč, generalni sekretar

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije
dr. Andrej Goljar, predsednik

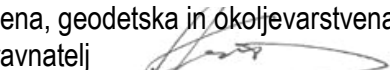
Univerza v Ljubljani
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
prof. dr. Matjaž Mikoš, dekan

Univerza v Mariboru
Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo
red. prof. dr. Miroslav Premrov, dekan

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo
prof. mag. Peter Gabrijelčič, dekan

Skupnost gradbenih šol Slovenije
Damjana Gruden, predsednica

Šolski center Celje
Višja strokovna šola
Alojz Razpet, ravnatelj

Srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šola Ljubljana
Gvido Jager, ravnatelj

Poslano:

- Zdravko Počivalšek, minister, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo RS (gp.mgrt@gov.si)
- Jernej Tovšak, generalni direktor, Direktorat za notranji trg, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (jernej.tovsak@gov.si)

- dr. Anja Kopač Mrak, ministrica, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS (gp.mddsz@gov.si)
- Peter Pogačar, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS (peter.pogacar@gov.si)
- Boris Koprivnikar, minister, Ministrstvo za javno upravo RS (gp.mju@gov.si)
- mag. Tanja Bogataj, državna sekretarka, Ministrstvo za javno upravo RS (tanja.bogataj@gov.si)
- Peter Gašperšič, minister, Ministrstvo za infrastrukturo RS (gp.mzip@gov.si)
- Damir Topolko, direktor, Ministrstvo za infrastrukturo RS (damir.topolko@gov.si)